

Чорноморський державний університет імені Петра Могили

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Ректор ЧДУ ім. Петра Могили

_____ Л.П. Клименко
„___” _____ 2010 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

ЕКОЛОГІЧНА ПОЛІТИКА

назва

вибіркова

нормативна чи вибіркова

8.070801 «Екологія та охорона навколишнього

шифр, назва

з дисципліни

статус дисципліни

для спеціальності
середовища»

АВТОР ПРОГРАМИ:

_____
вчене звання, науковий ступінь

Екології та природокористування

назва кафедри

Воскобойнікова Наталія Олександрівна

прізвище, ім'я, ім'я по-батькові автора

„___” _____ 2011 р.

Миколаїв, 2011 р.

Лист погодження робочої програми

Робочу програму схвалено:

на засіданні кафедри Екології та природокористування
назва кафедри, за якою закріплена дисципліна
Протокол № _____ від „____” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ Мітрясова О.П.
підпис ПІБ

на засіданні методичної ради факультету Еколого-медичних наук
назва факультету, за яким закріплена дисципліна
Протокол № _____ від „____” _____ 20__ р.

Голова _____ Зюзін В.О.
підпис ПІБ

Робочу програму погоджено за формами навчання:

Денна форма навчання:
Декан факультету Еколого-медичних наук

„____” _____ 2011 р. _____ Лебідь С.Г.
дата підпис ПІБ

Начальник навчально-
методичного відділу

_____ В.І. Калініченко
„____” _____ 2011 р.

Перший проректор

_____ О.М. Трунов
„____” _____ 2011 р.

Розділ 1. Концепція дисципліни

1.1. Місце дисципліни в системі підготовки фахівців-екологів

Навчальна дисципліна „Екологічна політика” є варіативною складовою стандарту вищого навчального закладу для студентів магістеріуму за напрямом вищої освіти 0708 «Екологія». Дисципліна «Екологічна політика» належить до циклу соціальних, метою яких є формування світогляду фахівця-еколога. Вона поєднує професійні знання студента із знаннями, отриманими під час вивчення дисциплін гуманітарного та економічного циклів. Даний курс забезпечує фундамент теоретичної і практичної підготовки майбутнього викладача та науковця в галузі охорони навколишнього середовища..

1.2. Мета і завдання курсу

Політика та екологія, до недавнього часу, були дещо індивідуальними поняттями стосовно одна одної. У сучасній політиці з'явився новий напрямок діяльності - екологічна політика.

Екологічна політика - організаційна та регулятивно-контрольна діяльність суспільства та держави, спрямована на охорону та оздоровлення природного довкілля, ефективне поєднання функцій природокористування та природо охорони та забезпечення нормальної життєдіяльності

Метою дисципліни “Екологічна політика” є забезпечення студента знаннями й уміннями, необхідними для розробки стратегії і тактики відносин людей до природного довкілля, що здійснюється завдяки вирішенню наступних задач:

- врахування історичного досвіду людей по відношенню до природи на всіх рівнях – від міжнародного до місцевого;
- використання нормативної бази міжнародних і державних структур;
- оптимізація співучасті у процесі офіційних державних і громадських об'єднань;
- наукове обґрунтування стратегії (довго- і короткострокової) розвитку суспільства.

Навчальним планом відведено 13 годин на лекційні заняття та 13 годин – на групові, 80 годин відведено на самостійну роботу студентів. Такий розподіл часу можна вважати практично достатнім для оволодіння основами знань з Екологічної політики.

У курсі лекцій розглядаються історія зародження еколого-політичного процесу; його актуальність; основні завдання, принципи та етапи запровадження концепції Сталого розвитку, її зв'язок з іншими екологічними програмами; принципи адаптації екологічної політики України до принципів Сталого розвитку. Особлива увага магістрантів-екологів як слухачів даного курсу звертатиметься на запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу на факультеті еколого-медичних наук.

Час, відведений на самостійну роботу студента, використовується для опрацювання додаткового матеріалу, який не увійшов до лекційної частини курсу, та для підготовки до групових занять і контрольних робіт.

Навчальна програма призначена для студентів, які навчаються за освітньо-кваліфікаційними програмами підготовки магістра екології.

Розроблена програма відповідає освітньо-професійній програмі, освітньо-кваліфікаційній характеристиці та сучасному розвитку науки й господарської практики

1.3. Міждисциплінарні зв'язки

Дисципліна “Екологічна політика” базується на навчальних дисциплінах, які вивчаються на бакалавраті спеціальності 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування». Вона є базовою при вивченні дисциплін «Екологічна просвіта», «Біосфера та НТП» та інші, а також забезпечує можливість якісного виконання магістерської дипломної роботи.

1.4 Вихідна компетенція студента

В результаті вивчення курсу у студентів повинні бути сформовані знання про:

- врахування історичного досвіду людей по відношенню до природи на всіх рівнях – від міжнародного до місцевого;
- використання нормативної бази міжнародних і державних структур;
- оптимізація співучасті у процесі офіційних державних і громадських об'єднань;
- наукове обґрунтування стратегії (довго- і короткострокової) розвитку суспільства.

Лекційні заняття та самостійна робота повинні сформувати вміння:

- розробляти стратегію і тактику у відносинах людини до природи, а також вміти вирішувати наступні задачі:
- науково обґрунтовувати стратегії розвитку суспільства;
- використовувати історичний досвід людей по відношенню до природного довкілля на всіх рівнях - від міжнародного до місцевого;
- використовувати нормативну базу міжнародних і державних структур;
- оптимізувати співучасть у процесі офіційних державних і громадських об'єднань;

Розділ 2. Витяг з навчального плану спеціальності

Форма навчання	Курс	Триместр	Всього годин	В тому числі							Форма підсумкового контролю	
				Аудиторних					самостійна робота студента		іспит	залік
				лекцій	семінарських	практичних	лабораторних	консультації	триместрова робота по дисципліні	курсорова робота (проект)*		
денна	5	15	108	9	9	-	-	-	30	-	-	-
	6	16		10	10	-	-	2	36	-	-	2

3. Тематичний план дисципліни

№№ з/п	Номер модуля	Назва розділів, тем	Форма занять і години				самостійна робота студентів	Форма контролю
			аудиторні					
			лекційні	семінарські	практичні	лабораторні		
Модуль 1. Екологічна політика світу.								
1	1	Поняття, принципи, критерії оцінки екополітики.	3				5	Обговорення
2	1	Основні напрямки екополітики.	2	2			5	
3	1	Стратегія сталого розвитку як основний напрямок світової екополітики	2	2			5	
4	1	Міжнародна екологічна політика.	2	2			5	
5	1	Міждержавна екологічна політика.	2	1			5	Модульна контрольна робота
Модуль 2. Екологічна політика України.								
6	2	Державна екологічна політика України.	2	2			5	Обговорення
7	2	Місцева екологічна політика.	2	2			5	
8	2	Діяльність екологічних політичних партій	2	2			5	
9	2	Неурядові громадські організації в екополітиці	2	2			5	Модульна контрольна робота
Модуль 3. Екологічні політичні програми								
	3	Політична програма дій в галузі охорони навколишнього середовища.		4			23	Індивідуальна робота
Разом			19	19			66	

Розділ 4. Аудиторна робота

4.1. Денна форма навчання

4.1.1. Лекційні заняття

№№ з/п	Тема	Питання (навчальні елементи)
1	2	3
1	Поняття, принципи, критерії оцінки екополітики.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основні поняття політики. 2. Специфіка екологічної політики. 3. Класифікація екополітики. 4. Еволюція екополітики. 5. Принципи екополітики. 6. Критерії оцінки екополітики.
2	Основні напрямки екополітики.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Модель стійкого розвитку людства.. 2. Пріоритети політики екобезпечного розвитку. 3. Досвід людства в об'єднанні зусиль. 4. Сучасні тенденції в екополітиці. 5. Значення екологічної культури, освіти, виховання, свідомості.
3	Стратегія сталого розвитку як основний напрямок світової екополітики	<ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика конференції Ріо-92 2. Поняття сталого розвитку 3. Порядок денний на ХХІ століття 4. Принципи впровадження стратегії сталого розвитку 5. Перешкоди на шляху сталого розвитку. 6. Сталий розвиток і Україна
4	Міжнародна екологічна політика.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історія міжнародної екологічної політики. 2. Екологічна політика ООН. 3. Екополітика міжнародних (галузевих) організацій. 4. Європейський досвід екополітики.
5	Міждержавна екологічна політика.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історія міждержавної екологічної політики. 2. Міждержавна співпраця в галузі практичної екології. 3. Міждержавні природоохоронні об'єднання. 4. Міждержавна екологічна політика України
6	Державна екологічна політика України	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історичні засади екополітики України. 2. Екополітика України в юридичних сучасних документах. 3. План дій держави на ХХІ століття. 4. Завдання української екополітики в контексті сучасних глобальних процесів. 5. Екологічні громадські організації в Україні.
7	Місцева екологічна політика.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості екологічної ситуації в Миколаївському регіоні. 2. Обласна екологічна програма. 3. Екологічна політика міста Миколаєва. 4. Екологічна політика підприємства. 5. Теоретичні основи місцевої екополітики.
8	Діяльність екологічних політичних партій	<ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика політичних партій. 2. Особливості екологічних політичних партій. 3. Особливості програм екологічних політичних партій. 4. Екологічні програми неекологічних політичних

		партій.
9	Неурядові громадські організації в екополітиці	<ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика неурядових екологічних організацій. 2. Громадські екологічні організації області і міста. 3. Участь громадськості у прийнятті рішень, що стосуються довкілля. 4. Типова програма взаємодії з громадськістю. 5. Форми участі громадськості в обговоренні і прийнятті рішень. 6. Чинник маніпулювання громадською думкою в охороні довкілля

4.1.2. Групові семінарські заняття

№ з/п	Тема заняття	Кількість годин	Завдання	Контроль
1	Екологічна політика стародавніх суспільств	2	Проаналізувати історичний досвід взаємовідносин з природою у первісних людей. Табу первісних племен як перші екологічні закони. Екологічна політика Древньої Греції та Риму. Екологічна політика Київської Русі. Екологічна політика Давнього Сходу.	Обговорення
2	Порядок денний на 21 століття	2	Вивчення англomовного варіанту Декларації Ріо-92. Аналіз документу. Особливості відношення до навколишнього середовища, молоді, жінок, дітей, розвинених країн та країн, що розвиваються, у документі	Обговорення
3	Екологічна політика ООН	2	Провести аналіз виконання міжнародних документів, прийнятих на конференціях у Стокгольмі (1972р.) та в Ріо-де-Жанейро (1992р.) Екологічна політика щодо захисту атмосферного повітря. Екологічна політика щодо захисту земельних ресурсів. Екологічна політика щодо ядерної енергетики та зброї. Надати свої пропозиції щодо проблемних питань наступної конференції ООН з питань навколишнього середовища.	Обговорення
4	Модульна контрольна робота №1	1	Письмова відповідь на питання модульної контрольної роботи.	Перевірка
5	Екополітика при ліквідації катастроф міжнародного масштабу	2	Проаналізувати повноваження органів державного управління та громадських організацій при ліквідації екологічних катастроф міжнародного масштабу. Навести приклади застосування екологічної політики при	Обговорення

			ліквідації катастроф.	
6	Сучасна екополітика України	2	Проаналізувати «Порядок денний на XXI століття для України». Провести аналіз виконання положень даного документу в державі. Вивчення та аналіз загальнодержавних програм екологічного спрямування	Обговорення
7	Екологічна політика Миколаївської області	2	Виконати аналіз місцевих екологічних програм та документів екологічного спрямування. «Положення про міський цільовий фонд охорони навколишнього природного середовища», «Місцевий план дій на XXI століття», Програма «Чисте місто»	Обговорення
8	Модульна контрольна робота №2	2	Письмова відповідь на питання модульної контрольної роботи.	Перевірка
9	Політична програма дій в галузі охорони навколишнього середовища.	4	Розробити план-проспект політичної програми дій в галузі охорони навколишнього середовища або екологічну програму дій політичної партії. Представити у вигляді доповіді.	Перевірка, обговорення

4.1.3. Лабораторні заняття

Планом не передбачені.

4.2. Денно-вечірня форма навчання

Не передбачена.

4.3. Заочна форма навчання

Не передбачена.

Розділ 5. Самостійна робота

5.1. Перелік самостійних робіт

Поza аудиторії студенти самостійно виконують наступні роботи:

- попередня домашня підготовка до семінарських занять;
- виконання індивідуальної роботи;
- підготовка до модульних контрольних робіт.

5.2. Вказівки та пояснення до виконання завдань на домашню роботу

Завдання № 1. Попередня домашня підготовка до семінарських занять.

Всі студенти індивідуально готуються до групового аудиторного заняття по конспектам і літературним джерелам відповідно до теми, яка оголошується викладачем за тиждень до проведення заняття. Тема і форма проведення заняття наведені в п. 4.1.2.

Завдання № 2. Виконання індивідуального завдання.

Кожен студент на основі попередньо вивченого лекційного та додаткового інформаційного матеріалу розробляє індивідуальний проект - план-проспект політичної програми дій в галузі охорони навколишнього середовища або екологічну програму дій політичної партії. Індивідуальний проект розробляється на основі вивчення та аналізу існуючих місцевих та національних екологічних програм та програм політичних партій.

Цей вид самостійної роботи виконується для надбання студентами знань та навичок в області планування і реалізації іполітичних проектів в екології.

Тематика індивідуальної роботи формулюється студентом відповідно до його уподобань і фахової спеціалізації та узгоджується з викладачем.

Загальний обсяг проекту має складати близько 15 сторінок.

Проект готується за допомогою довільного текстового процесору. Сторінка повинна мати поля: ліве – 2,5 см, : верхнє, нижнє, праве –1 см. У верхньому колонтитулі повинен знаходитися номер сторінки (посередині).

Допустимі шрифти основного тексту – Times, Times New Roman, 12 пт.

Абзаци основного тексту повинні мати обидва рівні краї; абзацний відступ – 1,5 см; відстань між рядками в абзаци – полуторна; відстань після абзацу – 3 п.

Використання декоративної графіки (рамок, візерунків тощо) не припускається. Всі графічні зображення мають виконувати суто утилітарну функцію.

Індивідуальна робота складається на перевірку як паперова копія та у вигляді доповіді.

Завдання № 3. Підготовка до модульних контрольних робіт.

Кожен студент в кінці вивчення модулю виконує модульну контрольну роботу, яка проводиться в письмовій формі. Студенти попереджаються про проведення контрольних робіт та їх обсяг заздалегідь. Контрольні роботи включають в себе відповіді студентів на контрольні питання, перелік яких наведено в розділі 6. Кількість балів, отримана студентами за модульну роботу, доводиться до їх відома на наступному занятті.

Типова модульна контрольна робота №1.

Варіант I

1. Обґрунтувати класифікаційні принципи напрямків екологічної політики.
2. Охарактеризувати особливості екополітики ЄС.
3. Проаналізувати перші екологічні документи ООН

Варіант II

1. Проаналізувати історію виникнення і розвитку екополітики.
2. Охарактеризувати екополітику світового банку реконструкції і розвитку.
3. Проаналізувати зміст Рамсарської конвенції.

Типова модульна контрольна робота №2.

Варіант I

1. Обґрунтувати мету екополітики України.
2. Розробити алгоритми дій по обґрунтуванню екологічної політики області.
3. Проаналізувати екологічну політику України з позицій Конституції держави.

Варіант II

1. Проаналізувати механізм розподілу екологічних питань між гілками влади України.
2. Розробити алгоритми дій по обґрунтуванню екополітики держави.
3. Охарактеризувати умови реалізації екополітики України.

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

з дисципліни

Екологічна політика
назва дисципліни

кількість годин СРС згідно з навчальним планом

30

Види самостійної роботи	Трудо- місткість (годин)*	Планові терміни виконання	Форми контролю	Максимальна кількість балів
<i>1.</i>	<i>2.</i>	<i>3.</i>	<i>4.</i>	<i>5.</i>
Денна форма навчання				
15 триместр номер триместру				
I. О б о в ’ я з к о в і				
<i>Види робіт на семінарських заняттях</i>				
Підготовка до семінарських занять	25	Протягом триместру	обговорення	80
<i>За виконання модульних (контрольних) завдань</i>				
Підготовка до модульної контрольної роботи №1	5	VI	перевірка	20
<i>За виконання завдань самостійного опрацювання та інших завдань</i>				
Разом балів за обов’язкові види СРСР				100
II. В и б і р к о в і				
<i>За виконання творчих завдань для самостійного опрацювання</i>				
Разом балів за вибіркові види СРСР				
Всього балів за СРС у 15 триместрі				100

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

з дисципліни

Екологічна політика
назва дисципліни

кількість годин СРС згідно з навчальним планом

36

Види самостійної роботи	Трудо- місткість (годин)*	Планові терміни виконання	Форми контролю	Максимальна кількість балів
1.	2.	3.	4.	5.
Денна форма навчання				
16 триместр номер триместру				
I. О б о в ' я з к о в і				
<i>Види робіт на семінарських заняттях</i>				
Підготовка до семінарських занять	8	Протягом триместру	обговорення	30
<i>За виконання модульних (контрольних) завдань</i>				
Підготовка до модульної контрольної роботи №1	5	VI	перевірка	20
<i>За виконання завдань самостійного опрацювання та інших завдань</i>				
Індивідуальна робота	23	IV,V	перевірка	20
Всього балів за СРС у 16 триместрі				70

Розділ 6. Питання для самоконтролю

№№ з/п	Тема	Питання (навчальні елементи)
1	2	3
1	Поняття, принципи, критерії оцінки екополітики.	<ul style="list-style-type: none"> 7. Основні поняття політики. 8. Специфіка екологічної політики. 9. Класифікація екополітики. 10. Еволюція екополітики. 11. Принципи екополітики. 12. Критерії оцінки екополітики.
2	Основні напрямки екополітики.	<ul style="list-style-type: none"> 6. Модель стійкого розвитку людства.. 7. Пріоритети політики екобезпечного розвитку. 8. Досвід людства в об'єднанні зусиль. 9. Сучасні тенденції в екополітиці. 10. Значення екологічної культури, освіти, виховання, свідомості.
3	Стратегія сталого розвитку як основний напрямок світової екополітики	<ul style="list-style-type: none"> 7. Загальна характеристика конференції Ріо-92 8. Поняття сталого розвитку 9. Порядок денний на ХХІ століття 10. Принципи впровадження стратегії сталого розвитку 11. Перешкоди на шляху сталого розвитку. 12. Сталий розвиток і Україна
4	Міжнародна екологічна політика.	<ul style="list-style-type: none"> 5. Історія міжнародної екологічної політики. 6. Екологічна політика ООН. 7. Екополітика міжнародних (галузевих) організацій. 8. Європейський досвід екополітики.
5	Міждержавна екологічна політика.	<ul style="list-style-type: none"> 5. Історія міждержавної екологічної політики. 6. Міждержавна співпраця в галузі практичної екології. 7. Міждержавні природоохоронні об'єднання. 8. Міждержавна екологічна політика України
6	Державна екологічна політика України	<ul style="list-style-type: none"> 6. Історичні засади екополітики України. 7. Екополітика України в юридичних сучасних документах. 8. План дій держави на ХХІ століття. 9. Завдання української екополітики в контексті сучасних глобальних процесів. 10. Екологічні громадські організації в Україні.
7	Місцева екологічна політика.	<ul style="list-style-type: none"> 6. Особливості екологічної ситуації в Миколаївському регіоні. 7. Обласна екологічна програма. 8. Екологічна політика міста Миколаєва. 9. Екологічна політика підприємства. 10. Теоретичні основи місцевої екополітики.
8	Діяльність екологічних політичних партій	<ul style="list-style-type: none"> 5. Загальна характеристика політичних партій. 6. Особливості екологічних політичних партій. 7. Особливості програм екологічних політичних партій. 8. Екологічні програми неекологічних політичних партій.
9	Неурядові громадські організації в екополітиці	<ul style="list-style-type: none"> 7. Загальна характеристика неурядових екологічних організацій.

		<ol style="list-style-type: none"> 8. Громадські екологічні організації області і міста. 9. Участь громадськості у прийнятті рішень, що стосуються довкілля. 10. Типова програма взаємодії з громадськістю. 11. Форми участі громадськості в обговоренні і прийнятті рішень. 12. Чинник маніпулювання громадською думкою в охороні довкілля
--	--	--

Розділ 7. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль з дисципліни відбувається під час складання студентами заліку згідно до розкладу сесії. Студент повинен відповісти на три питання, кожне з яких оцінюється максимум в 10 балів. Орієнтовно якість відповіді оцінюється за такою шкалою:

- 10 балів – повна за змістом і стисла за формою відповідь;
- 9-8 балів – повна за змістом і невдала за формою відповідь;
- 7-6 балів – не зовсім повна за змістом і не залежить від форми відповідь;
- 5-4 бали – не повна за змістом і не залежить від форми відповідь;
- 3-2 бали – орієнтовна за змістом і не залежить від форми відповідь.

Контрольні запитання до заліку.

1. Що означає термін «політика»?
2. Обґрунтувати поняття «суб'єкт політики».
3. Обґрунтувати поняття «об'єкт політики».
4. Що є базисом політики?
5. Перелічити напрямки політики.
6. Проаналізувати специфіку екологічної політики.
7. Обґрунтувати загальні риси сучасної екополітики.
8. Обґрунтувати класифікацію видів екополітики.
9. Проаналізувати еволюцію екополітики.
10. Обґрунтувати критерії оцінки екополітики.
11. Обґрунтувати перелік можливих пріоритетів екополітики.
12. В чому недоліки державно-національних пріоритетів екополітики?
13. Обґрунтувати різницю між причинами глобальної екологічної кризи та локальних екологічних криз.
14. Проаналізувати особливості такого природоохоронного принципу, як системність.
15. Проаналізувати особливості такого природоохоронного принципу, як комплексність.
16. Проаналізувати особливості такого природоохоронного принципу, як доцільність.
17. Проаналізувати особливості такого природоохоронного принципу, як цілеспрямованість.
18. Перелічити основні принципи екополітики.
19. Сформулювати мету переходу людства на шлях сталого розвитку.
20. Проаналізувати досвід людства по подоланню глобальних задач.
21. В чому різниця між метою сталого розвитку і метою сумісних дій людства в минулому?
22. Перелічити перешкоди, які стають на шляху сталого розвитку.
23. Проаналізувати сучасні тенденції в екополітиці.
24. Розробити ранжований перелік питань для включення в Місцевий план дій сталого розвитку регіону.
25. Розробити розділ «Екологічна культура» в Місцевий план дій сталого розвитку міста Миколаєва.
26. Проаналізувати перші екологічні документи ООН.
27. Проаналізувати історичні зміни в екополітиці ООН.
28. Перелічити головні екологічні документи ООН періоду 1970-2000 роки.
29. Проаналізувати Декларацію РІО-92.
30. Проаналізувати Порядок Денний на ХХІ століття.
31. Прослідкувати динаміку вимог до захисту Світового океану.
32. Проаналізувати особливості сучасної екополітики в Європі.
33. Охарактеризувати міжнародну політику відносно парникових газів.
34. В чому зміст екомережі в Європі?
35. Оцінити заходи причорноморських держав щодо збереження Чорного моря.

36. Охарактеризувати діяльність громадських організацій щодо збереження Чорного моря.
37. Охарактеризувати базовий фон екополітики самостійної України.
38. Проаналізувати перші природоохоронні документи самостійної України.
39. Дати оцінку законодавчій базі екополітики України.
40. Обґрунтувати базові положення національної екополітики.
41. Проаналізувати особливості Плану дій України на XXI століття.
42. Охарактеризувати основні екологічні громадські організації в Україні.
43. Охарактеризувати історію екологічної політики на Миколаївщині.
44. Розробити ранжований перелік екологічних проблем Миколаївщини.
45. Виконати експертну оцінку екологічних проблем міста Миколаєва.
46. Розробити план-проспект обласної екологічної Програми.
47. Розробити план-проспект екологічної Програми міста Миколаєва.
48. Проаналізувати документ «Екологічна програма м. Миколаєва».
49. Охарактеризувати основні громадські екологічні організації міста Миколаєва.
50. Розробити структуру екологічної Програми підприємства (за вибором).

Розділ 8. Система оцінювання роботи студентів з дисципліни

Система оцінювання роботи і знань студентів з дисципліни є традиційною для комплексу «Києво-Могилянська академія». Студент отримує 100 балів за якісне і своєчасне виконання поточних робіт в аудиторії та вдома при високій якості підсумкового заліку. Докладно вимоги викладено в попередніх розділах 5 і 7. Особлива увага звертається на своєчасність виконання позааудиторних робіт, передбачених в Kartі самостійної роботи (Розділ 5). Порушення планових термінів виконання робіт без поважних причин супроводжується зниженням балів.

Відповідно до положення про систему рейтингової оцінки знань студентів при вивченні дисципліни «Екологічна політика» використовується наступна система оцінювання знань і вмінь студентів:

1. Підготовка до кожного з семінарських занять оцінюється максимально в 20 балів (15 триместр) та 15 балів (16 триместр). Підготовані матеріали до семінарського заняття мають міститися у робочому зошиті студента. За підготованими матеріалами на семінарському занятті студент робить доповідь. Протягом семінарського заняття студент має занотувувати в зошит почуту нову інформацію.
2. Виконання студентом модульної контрольної роботи оцінюється максимально в 20 балів.
  - Повна розгорнута відповідь на всі, поставлені в процесі модульної контрольної роботи, запитання є індикатором якісної підготовки за матеріалами лекційних і практичних занять та опрацювання додаткових джерел. Така підготовка оцінюється 20 балами за роботу.
  - Повна розгорнута відповідь на перше запитання та коротка вірна відповідь на друге запитання оцінюється в 16-19 балами.
  - Коротка вірна відповідь на всі запитання оцінюється в 13-15 балів.
  - Повна вірна відповідь на одне запитання оцінюється в 8-12 балів.
  - Коротка вірна відповідь на одне запитання оцінюється в 1-8 балів.
  - Нездатність вірно відповісти на жодне поставлене запитання оцінюється в 0 балів
3. Виконання та доповідь за індивідуальною роботою оцінюється максимально в 20 балів

Оцінка підготовки індивідуальної роботи

Критерії оцінки	Бали
Повне розкриття теми	15
Доступність форми подання матеріалу	3
Вміння виступати перед аудиторією	1
Відповіді на питання	2

Підсумкова оцінка визначається як сума балів, отриманих студентом під час поточного контролю протягом триместру та оцінки під час кінцевого контролю (залік). Загальне оцінювання знань студентів за навчальну дисципліну здійснюється відповідно до наступної таблиці.

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

9. Картка інформаційного забезпечення дисципліни

№ п/п	Бібліографічний опис джерела	Місце знаходження (основні бібліотеки міста та ін.)			
		ЧДУ ім. Петра Могили	Обласна наукова бібліотека ім.О.Гмиря	Міська центральна бібліотека ім. М.Кропивницького	Інтернет, внутрішня мережа (адреса)
1	2	3	4	5	6
1	Програма дійствий. Публикация Центра. За наше общее будущее; 1993, Женева, 69с.	+	+	-	-
2	Звіт про світовий розвиток, Київ: Абрис, 1994. - 253 с.	+	+	-	-
3	Закон України “Про охорону навколишнього природного середовища” // Відомості Верховної Ради, 1991, N 41, ст.546	+	+	+	+
4	Національний план дій з гігієни навколишнього середовища, Київ, 1998.	-	+	+	-
5	Конституція України, Київ, 1996.	+	+	+	+
6	Екологічне право України: Підручник для студентів юрид. вищ. навч. закладів / В.К. Попов, А.П. Гетьман, С.В. Разметаев та ін.; За ред. В.К. Попова, А.П. Гетьмана. – Харків: Право, 2007. – 485 с.	+	+	+	-
7	Information for improving Europe’s environment: [Electronic document]. – Copenhagen: European Environmental Agency, 1999. – 20 p.	-	-	-	+
8	Актуальные проблемы развития экологического права в XXI веке / О.Л. Дубовик, А.К. Голиченков, М.М. Бринчук и другие. Отв. ред. М.М. Бринчук, О.Л. Дубовик. – М.: Институт государства и права РАН, 2007. – 258 с.	-	-	+	-
9	Мазурюк В. Доступ до екологічної інформації та участь громадськості // Вісник, 1997. - № 2. - С. 15:	-	+	-	-
10	Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля	+	+	+	+
11	Нечипоренко Г.Л., Шевченко В.О. Установи та організації, що займаються	+	-	-	-

	проблемами навколишнього середовища в Україні: Довідник. – К., 1997. – 121 с.				
12	Краснова М. Право громадян на екологічну інформацію: Проблеми гарантій реалізації та захисту //Право України, 1997. - № 2. - С. 42 – 48	-	+	+	-

Розділ 10. Словник дисципліни

Зелені рухи	Зеленые движения	Green movements
Екологізація політики	Экологизация политики	Ecologization of politics
Екологічна інтервенція	Экологическая интервенция	Ecological intervention
Екологічне мислення	Экологическое мышление	Ecological thinking
Екологічні права особини	Экологические права личности	Ecological human rights
Політизація екології	Политизация экологии	Politization of ecology
Природокористування: - інноваційне; - ноосферне; - привласнююче; - продукуюче	Природопользование: - инновационное; - ноосферное; - приватизированное; - производственное	Nature-tenure: - innovatory; - noospherable; - privatizate; - productive
Стійкий розвиток	Устойчивое развитие	Constant development
Суперечливість інтересів	Противоречие интересов	Discrepancy of interests
Суперечності суспільства і природи	Противоречия общества и природы	Discrepancy of society and nature
Громадська екологічна організація	Общественная экологическая организация	Public environment protection organization
Громадська екологічна організація	Общественная экологическая организация	Public environmental organization
Джерело інформації	Источник информации	Source of information
Довідник	Справочник	Reference book
Доступ до інформації	Доступ к информации	Access to information
Екологічний аналіз життєвого циклу	Экологический анализ жизненного цикла	Life Cycle Assessment, LCA
Екологічна експертиза	Экологическая экспертиза	Environmental assessment
Екологічна інформація	Экологическая информация	Ecological information
Екологічна політика	Экологическая политика	Environmental politics
Екологія	Экология	Ecology
Екосистема	Экосистема	Ecosystem
Забруднення	Загрязнение	Pollution
Інформаційні бар'єри та завади	Информационные барьеры и помехи	Informational barriers and impediments
Інформація про довкілля	Информация об окружающей среде	Environmental information
Каталог	Каталог	Catalogue
Комітет	Комитет	Committee
Міжнародна мережа	Международная сеть	International network
Науки про оточуюче середовище / довкілля	Науки про окружающую среду	Environmental sciences
Наукова інформація	Научная информация	Scientific information
Науково-дослідна організація	Научно-исследовательская организация	Research organization
Обмежений доступ	Ограниченный доступ	Restricted access